

Hogy eltereljem a figyelmemet, elképzelttem, amit Pétertől hallottam, hogy a fal és a szekrény közé dugott, bontatlan csomag citromos nápolyi a padlóra hullik.

70 Berta Ádám

KÉT SZEKRÉNY, KÉT KOMPARTMENTUM

Égett az arcom.

A kínai csávó legalább tizenkilenc klubtagnak mutatkozott be egymás után, minddel kezét rázott, utólag kiderült, ekkor érintettem volna meg először és utoljára. Néhányan libasorban járultak elé, másokhoz ő sodródott közel, hullámozott köztünk, mint egy hosszú száron kikötött ladik. Inkább úgy intéztem, hozzám ne lépjen oda. Utólag eldönthetetlen, már önmagában is baljós-e, hogy megúsztam az érintést.

Vagy mit úsztam meg. Az arcom azért égett, mert a kedvenc íróm szállt ki a liftből, de ez kereken egy év múlva történt, most előbb elmondom, hogy fulladt vízbe a kínai.

Edzés végére jött le Péterrel meg a kínai edzővel. Péterrel ment a bányatóra is másnap, nem szólt, hogy rosszul úszik, vagy hogy otthon nem szokott tavakban fürödni. A hulláját a Lupából aránylag gyorsan kihalászták, nem dolgoztatta meg a bűvárokat. Két másik dolog viszont nem ment simán: alig jutott be az EU-ba, egyszer vissza is fordították Londonból, aztán meg a szüleinek is ezer évig kellett kilincselniük, hogy hazaszállíttathassák a srácot. Tökre sajnálom, tehát full nem gunyorosan mondom, de az úszás meg az országhatár-átlépés egyáltalán nem ment neki, legalábbis mostanában nem. Utóbbi még holtában sem.

Én még csak két és fél éve járok kung-fuzni, huszonöt voltam, amikor Péter először levitt, de akik jobban ismerik a kínai edzőt, azt mesélik, ez az egy tanítványa volt. Máskülönben csak magában edzett a parkban. Ez a srác viszont valamiért mellé szegődött. Illetve nyilván többen is próbáltak mellé szegődni, de ezt a fura gyereket valami miatt elfogadta. Mindenesetre nem lettem volna az edző helyében, amikor fel kellett hívnia innen Magyarországról a szülőket, hogy vízbe fulladt a fiuk.

Állok a lift előtt, és piszlicsáré faszságnak tűnik, hogy szarul érzem magam a bőrömben. Tipikus „első világ”-beli probléma. Ahelyett, hogy örülnék, amiért nem vagyok a kínai edző helyében. Vagy a tanítványében, a szülőkében stb. Pedig nem szeretnék az lenni, aki ezt művelte. Magamra húzom a liftajtót. Az otthoni liftben egyébként van tükör, ebben nincs. Nem látom, hogy ég az arcom. Az órára nézek. Eltelt tíz perc, és még mindig ég. Gondolom, lángvörös, mert baromira szégyeltem magam. Előjövök. Állok a levezszagú lépcsőházban, hűvös van az árnyékban, minden csupa por, és nem múlik a szégyen.

71

Az előbb olyasmit csináltam, ami nagyon ellenemre van. Egy darabig most rohadt nehéz a bőrömben lenni. Szembesülni a ténnyel, hogy ezt én tettem.

Mint mindenkinek a mai világban, nekem is szépen kompartmentalizált az énem. Önmagában véve nincs ebben semmi rossz, csak maga a szó ronda. Azt jelenti, nem ugyanaz ad fel levelet a postán, mint aki csókot nyom gyermeke homlokára az óvoda kapujában, mint aki pusztit tapaszt a busz oldalára, ha a szerelme ül a koszos üveg túoldalán, vagy simán csak a tenyerét tapasztja a koszos sárga buszra, mert tizenhét és fél éve még gyerek volt, és máig tart a kíváncsiság, milyen a tenyere lenyomata. Ezekben a helyzetekben mind nem ugyanaz az én vagyok. Persze mindegyik én-szelet a személyem része, folytonos vagyok velük, hiszen nincs tudathasadásom, nem vagyok őrült, csak éppen nem ugyanaz az egyéniségrésztlet nyilvánul meg a különböző helyzetekben. *Kompartmentalizált.*

Viszont most éppen azért ég a pofám, mert átszakadt a fal két takarosan elkülönített *kompartmentum* között. Imádom az irodalmat, főleg a kortárs versek és novellák hoznak lázba. Nagyon tisztulem azokat a finom embereket, akik szép és egyedi műveket írnak, és kötetekben meg folyóiratokban adják közre őket. Az előbb találkoztam össze legnagyobb titkos kedvencemmel, egy kissé obskúrus, de annál intellektuálisabb szerzővel, és teljesen leszerepeltem előtte. Persze én is írok, tele van a számítógép memóriája ilyen-olyan szárnypróbálgatásokkal. A haláleset óta tájékára sem mentem a kung-fu edzésnek, semmit nem sportolok, viszont sokat ülök az íróasztalnál, ezért néha jól esik megropogtatni a hátamat. Ez úgy zajlik, hogy felállok, a széket oldalra tolom, hogy ne legyen útban, két tenyeremet az asztal lapjára támasztom, és előredőlök, igyekezve, hogy törzsem és lábszáram derékszöget zárjon be egymással. Vagy legalábbis oldalról, derékszögben képzelem magam elé a testemet, valójában lehet, hogy egészen másképp néz

ki a mutatóvány. Átmozgatásnak az is hasznos, ha telefonál valamelyik haverom, hogy hétvégén költöznek. Mindig szívesen segítek, mert a sok üldögélés után felpozíció a cipekedés. Kibújik belőlem a teljesítménykényszer, én viszont a függőfolyosón a legnehezebb dobozokat a leggyorsabban. Fel-

72 támad a szél, elnézek a messzeségbe, mert a ház csak félkör alakot ír le, nem zárul teljes körré, talán lebombáztak mellőle egy ikerépületet, vagy csak tervezték, és végül sosem épült meg. Kicsit fázom, mert haverokat költöztetni nyítt ruhákban járok, most is egy szakadozott, batikolt póló van rajtam a kilencvenes évek elejéről, teljesen elvékonyodott, nem elég meleg, úgyhogy gyorsabban kapkodom a lábam. Fejemen baseball sapka, alátűrve a zsíros haj, ilyen egy viszonylag tökéletes költöztető.

Kis híján a végére értünk, elfogytak a dobozok, csak egy nagy szekrény maradt még fent az ötödiken, nem világos, befér-e a liftbe. Pont ott van a mérethátáron, meg kell próbálni, vagy épp be lehet tolni, vagy túl hosszú. A szélesség nem lesz gond, és függőleges irányban is jók vagyunk, elég magas az ajtónyílás. Mióta felújították, kívülről vastag fémajtóval zárul (azzal a fajtaival, amelyik a saját súlyától becsapódik), de alapvetően maradt az ódivatú koszfészek, ami előtte volt. A kasznit belülről ablakos pozdorjalemez határolja, a két szárny külön-külön, kézzel nyitható-csukható, a lift csak akkor indul, ha az ajtószárnyak tetején elhelyezett mágnes hozzátapad az ajtónyílás pereme fölött kialakított érzékelőhöz. Profi költöztetőmunkások tudni vélik, hogy az érzékelőket két húszforintossal is át lehet verni, az érme rájuk tapad, mint valami mágnesre, a felvonó ilyenkor nyitott belső ajtóval halad.

Hárman visszük a böhöm szekrényt a gangon, egy elöl, egy hátul, egy középben. A középső fér el a legnehezebben, oldalazva araszol a korlát és a szekrényajtó közötti szűk résben. Egyszuszra visszük a zárt lépcsőházig, a liftajtóhoz egészen közel tesszük le. A liftet közben elhívták, csak az utolsó pillanatban jövök rá, nyilván éppen ezen az emeleten fog kiszállni valaki.

– Szerényen! – szúrom oda hóböngő hangon, megelőzésképp. Nehogy a liftből kiszálló férfi vagy nő, talán éppen egy hazaérkező szomszéd, nagy lendülettel nekicsapja a szekrénynek vagy egyik társamnak a fémajtót a szűk lépcsőfordulóban.

Aztán döbbszem látom, hogy a liftből a finom ember, kedvenc kortárs íróim szelíd szerzője lép ki, akinek egyszer már be is mutattak egy irodalmi rendezvényen. Pillanat alatt döntök. Úgy teszek, mintha nem én lennék, akit annak idején összeismertettek velem, és aki suta bókokat dadogott. Egyszerre három szinten sunnyogok: letagadom az irodalmi esten résztvevő énem és

haveromat költöztető, batikolt pólós énem folytonosságát, úgy teszek, mintha az imént nem is én mondtam volna nagyképpen, lekezelően, hogy: „Szerényen!” – teljes erőből reménykedem, hogy nem vagyok beazonosítható. Talán nem derült ki, melyikünk beszélt. Ha valami okból mégis meglátszana rajtam, hogy én voltam, akkor – a sunnyogás következő 73 szintje: – úgy teszek, mintha valamelyik társamhoz intéztem volna a figyelmeztetést, amely ezek szerint tehát nem arra irányult, hogy szerényen szálljon ki a liftből, aki ki fog szállni, hanem hogy cipekedő társam szerényen tegye le a szekrény sarkát. Harmadrészt, egyúttal és lendületből úgy csinállok, mintha vadidegen lenne számomra a liftből kiszálló szomszéd, akit különben a haverom magától értetődő udvariassággal üdvözöl, hiszen a haverom eddig a napig itt lakott, ő és a finom ember szomszédok voltak. Na de hogyan lehet úgy csinálni, mint aki nem beszélt az előbb? Nincs mentség, a falkaszellem sem lehet magyarázat; így utólag egyre ordenárébbnak – konkrétan *trógernek* – tűnik a hang, amelyet a cipekedés hevében megütöttem. Eloldalaz a nagy, sötétbarna szekrény mellett, nyitja a lakásajtót, eltűnik. Nyilván egyenesen az íróasztalhoz ül, ahol oly sok obskúrus, de annál cizelláltabb versét és prózai szövegét írta.

Felgyülemlik, lassanként tetőzik szégyen. Dermedten állok a lépcsőházban, haverjaim cipelik lefelé a kétajtós ruhásszekrényt a lépcsőn, mert nem fért be a felvonóba, többször is megállnak pihenni, nehéz, a harmadikon is jó darabig állnak, aztán az elsőn újra leteszik, állok az ötödiken, egyre messzebből hallgatva nyögéseiket és szuszogásukat, és arra gondolok, ezt nagyon nem szerettem volna átélni.

2

Gimisek voltunk. Péter apja annak a bizonyos szilveszteri bulinak az idejében egy kis faluba járt ki, ott volt háziorvos. A buli előtti őszen gyors egymásutánban meghalt két páciense, férj és feleség, Péter apja furcsa módon nem emlékezett, milyen sorrendben. Az idős házaspár utódok, rokonság, jó barátok híján a háziorvosra hagyta rozszant kis otthonát, amely nem is a faluban állt, hanem pár kilométerrel odébb, a földeken. A tizenhat éves srácok fantáziája beindult az üres ház hallatán, először nem is Péternek, hanem egy másik osztálytársának ugrott be, rendezzenek bulit. Én nem ugyanabba a suliba jártam, akkor még nem ismertem őket. Szóval kitalálták, hogy ott kint a tanyán aztán hangoskodhatnak, bevonulhatnak a kisszobába egy-egy lánnyal, stikában piálhatnak is, mehet minden, ami otthon, a szülők jelenlétében problémás lenne. Nem volt rá kilátás, hogy bármelyikünk szülei direkt

otthagyják üresen a családi fészket a tinédzsereknek. A kis ház jobbnak, szabadabbnak és hajmeresztőbbnek tűnt, mint bármelyik nagykanizsai diszkó vagy kocsmá beugrós szilveszteri rendezvénye. Péter apja megkapta a kulcsokat, és nem is ellenkezett, amikor fia azt kérte, hadd szilveszterezzenek ott. Már akkor is komoly, szolid fiú volt, mindenből ötös tanuló, a doktor jó emberismerőként tudta, nem kell féltenie, ennyi önállóságot igazán megadhat neki. A vérmesebb, izgágább haveroknak hála persze rendesen bevadult a buli, de nem ez a sztori lényege.

– Tudtuk, hogy ki kell takarítani – mesélte Péter –, úgyhogy odamentünk karácsony előtt egy hétvégével, de belépve teljesen más volt, mint ahogy előre elképzeltük. Tizenhat éves fejjel eszünkbe sem jutott, hogy ott lesz minden bútor, az összes ruha, ágynemű, minden használati tárgy.

Betoppantak, és egyből fülledten zuhant rájuk a két öreg valóságos élete, lassan vánszorgó mindennapjaik. Nem sokkal azelőtt még ott szöszmötöltek egymás mellett, szokásaik behatárolták, mi történik reggel, délelőtt, ebéd-időben, sötétedés előtt és után a kisházban. Vánkosok, falvédők, konyhafelszerelés közvetítette a szagokat, a koszt, a szánni való látvány minden részletét. Pár apróság alapján – ezek megismeréséről Péter, ha teheti, jó előre kétségtelenül lemondott volna –, történetszerű egymásutániság is kibontakozott: a hűtő szigetelését egerek rágták ki, és az apró, sötét ürülékdarabkákat is az egerek hagyták a padlón, a sarkokban. Azok az egerek, amelyek döglötten heverték a kikészített méregben vagy környékén. A tetemek szlása lényegében nyilván lezárult, helyükön szőrcomók maradtak, testük nem látszott pontosan.

A srácok nagyot nyeltek. Hirtelen már nem tűnt olyan jó ötletnek ebben a házikóban tartani a bulit. Aztán valahogy összeszedték magukat, az egyik eleresztett valami idétlen poént, és lassan nekiestek a berendezésnek. Szét-szedték a közelmúltban még működő, mégis áporodott, távoli és valószínűtlen, de annál valóságosabb életteret. Rossz szagú takarókat rámostak, szellőztettek. Amit lehetett, kivittek az udvarra. Ahogy munkához láttak, oldódott bennük a zavar. Söpörtek, porszívóztak, egy helyiségbe tolták össze a bútorokat, hogy a nagyobb szoba teljesen kiürüljön. Ott fognak táncolni.

De a megkönnyebbülés sem tartott soká. Mert amikor egy kétajtós ruhásszekrényt húztak ki a sarokból, az oldala mellett valami lepottyant. A fal és a szekrény oldala közé szorított, bontatlan csomag citromos nápolyi esett a padlóra.